

LÁZÁR ERVIN

A MANÓGYÁR

TARTALOM

A manógyár
A zöld lific
A soványító palacsinta
A csomag
Sírós Fruk
Szélelbéelt
Zsiga főstő fest
Szervusz, Mufurc

A manógyár

Olyan, mintha álomban járna az ember. Az ég tündérszoknyakék.

- Na, gyere - mondta Tupakka -, megmutatom.

Végigmentünk egy rőzsekerítéssel szegett dombocskán, a kerítés mögött almafák és egy hatalmas fehércseresnyefa. A fehércseresnyefán volt egy sárgarigófészek. Fehérre meszelt, kétszárnyú léckapu nyílt a rőzsekerítésben. Tupakka kinyitotta. A téglával átabotában kirakott, foghíjas járdán megindultunk egy jó vaskos, sárgára festett falú ház felé. A vastag falba épített erős ajtó barátságosan hívogatott, de Tupakka továbbterelt a gazdasági udvarra. Innen lehetett egy falépcsőn fölmenni a padlásra. Akkor hát a padláson lesz - gondoltam -, és kopogtam fölfelé Tupakka után.

Odafönn egy lelakatolt ajtó őrizte a vastag falú ház padlását, vele szemben az istálló tetőtere, dugig szénával. Vártam, hogy előhalássza buggyos nadrágja valamelyik rejtélyes zsebéből a tekintélyes lakatkulcsot. De nem, a szénapadlás felé terelt. Átböccölléztünk a süppedős szénatengeren. Az istálló homlokfalánál Tupakka szétkotorta a szénát.

Ott volt.

Akkorka, mint egy gyalogszék, de amúgy igen tekintélyes. Fényes rézcsövek tekergőztek benne, izmos dugattyúk jártak föl-alá, kicsiny pörgettyű, színes propellerek forogtak rajta, sisegtek a hajtószíjak, láncáttételek, lendkerekek. Helyre kis masina volt.

- Na, ez az - mondta Tupakka. - Ez a manógyár.

Már éppen kezdtem értetlenül nézni, amikor csissz-csessz, nyiköri-nyekeri, kinyílt a gépezet végén egy ajtócska - olyanforma, mint a kakukkos óráé -, és tömött aktatáskával a hóna alatt kísértalt rajta egy vigyori manócska.

- Buff-buff. Huhu - mondta, és gyors léptekkel eltűnt egy rejtett szénaalagútban.

Azon tűnődtem, hogy most ez köszönt vagy ijesztgetett, amikor Tupakka újra megszólalt.

- Ez azért van, mert süt a nap.

- Mi van azért?

- Hogy vigyori.

- Mert ha nem süt?

- Akkor ajaj. Meg hajaj. Mert csendes esőben mélabús manócskák születnek, viharban mérgesek, szélben érdesek, zivatarban kotnyeletek, éjjel titokzatosak, holdvilágoson bölcsek, viharoson rosszmájúak, akkor meg, amikor a Rohadtsarok felől jön a rossz idő, rontó-bontók.

- És mi lesz velük?

- Mi lenne?! Szétszélednek a világban, odaszegődnek egy-egy emberhez és vigyorogatnak, mélabúznak, mérgelnek, érdelnek, kotnyeleteznek, titokzálnak, bölcseznak, rosszmájúlnak, rontanak-bontanak. Minden embernek jut belőlük. Olyiknak nem is egy. Jaj annak, akinek három rontó-bontója van.

Ijedten tekergettem a nyakam.

- Nekem is van?

Tupakka göcögve nevetett.

- Éppen négy.

Gyorsan a hátam mögé néztem. Na, de oda aztán nézhettem. Mert tudtam, anélkül is hogy Tupakka mondta volna, a manócskák, amint átmennek a szénaalagúton, láthatatlanok lesznek.

Forgott az agyam, mint a motolla. Jöttek sorra a mérgeim, az érdeim, a mélabúim, rontásaim-bontásaim. Hahó, de azért jókedvem is volt! S lehet, hogy bölcsen döntöttem néha-néha? Milyen manóim lehetnek?

Na, sebj, gondoltam, megkérdezem Tupakkát. De akkor már se Tupakka, se manógyár. Egyedül álltam ott, térdig szénában. Visszakecmeregtem a lépcsőig, és kopp-kopp, lejöttem. S odalenn a földön nagy tanácstalanságomban elénekeltam:

Ballabáre misszibán
acan kamurró allabána
aszisz szenajja obbali
papája és mamája

Olyan, mintha álomban járna az ember. Az ég tündérszoknyakék.

Neked vajon milyen manód van?

A zöld lific

Zsuzsika csöndeskén sírdogált. Mikor jön már az anyukája?

- Már megint az egereket itatod - mondta neki Murmura néni. - Micsoda egy kölk vagy te!? Legjobb lenne, ha elvinne a zöld lific, az ilyen sírós gyerekeket eszik reggelire. Ha bögsz, szólok neki!

Jaj, a zöld lific! A zöld lificnek zöld az orra, zöld a keze, zöld kezén zöld karom, zöldek a hegyes fogai, s mint a viharos, zöld tenger, úgy lobog a zöld haja, s zöld az óriás zsákja is, amibe a Zsuzsikákat rakja.

Zsuzsika abbahagyta a sírdogálást. Jaj, de félt. Ült összeszorított szájjal. Mikor jön már az anyukája?

- Mit ülsz ott, mint egy fatuskó? - mordult rá Murmura bácsi. - Az ilyen fatuskó gyerekeket mind elviszi a konkó. Mars ki az udvarra, mert szólok a konkónak!

Jaj, a konkó! Hallod, hogy duhog? Bumm-bumm! Zuhog-buhog. A föld alatt? Vagy a padláson? Bumm-bumm, a konkó. Akkora a keze, mint egy péklapát, a lába, mint egy halászladik. Jaj, a hóna alá kap, jaj, elvisz.

Kiszaladt Zsuzsika az udvarra, sírni se mert, ülni se mert. Mikor jön már az anyukája?

- Mindig láb alatt vagy - horkantott egyet kinn az udvaron Burbura néni. - Sose hagyod az embert nyugton. De majd jön a mumus, és elvisz. Zutty, bele a fekete zsákjába, ott aztán majd lábatlankodhatsz.

Jaj, a mumus! Fekete, kerek feje van a mumusnak, szőrös mancsa, a füle hegyes. A zsákja szurokszagú. Hű, de sötét lehet a zsákjában!

Zsuzsika átszaladt a szomszéd kertbe, fölmászott a cseresznyefára. Mikor jön már az anyukája?

Kár, hogy még nem érik a cseresznye, de legalább itt nem lesz senkinek láb alatt.

Nana! Már ordít is Burbura bácsi. Micsinász ott, te! Letördeled a fám ágait! Hogy vinne el a bákász! Majd szólok a bákásznak, hogy vigyen el, az szereti az ilyen ágtördelő rosszcsontokat.

Jaj, a bákász! Fekete, loboncos. Három lába van, olyan, mint egy kutya, de mégse kutya, hanem bákász. Csattogtatja a fogát, viszi a Zsuzsikákat. Gyorsan le a fáról, gyorsan be a házba, a legbelső szobába, ott is a nagy karosszék mögé, hogy senki se lássa. Mikor jön már az anyukája?

És akkor, kipp-kopp, valaki ott motozott a szobában. Jaj, nagyon összeszorult Zsuzsika szíve. S akkor az a valaki vékony, sírós hangon megszólalt:

- Segítség!

- Ki az? - suttogta Zsuzsika.

A fotel lába mögül előóvakodott egy szurokfekete, macskaforma lény.

- Én vagyok - mondta.

- Jaj, de helyes kis cica vagy - örvendett Zsuzsika.

Ami igaz, igaz, a macskaforma lénynek helyes, kerek feje volt, bájos, hegyes fülecskéje, és nagy, szomorú szeme.

- Nem vagyok cica - mondta mélabúsan, és még mélabúsabban folytatta:

- Segítség!

Zsuzsika önkéntelenül megsimogatta a macskaforma lény selymes fejbúbját.

- Hát akkor ki vagy, és miért kiabálsz segítségért?

- Megmondhatom, ki vagyok, de ugye nem fogsz halálra rémülni tőlem?

- Tőled, te kis butus? - nevetett Zsuzsika.

A szurokfekete lény suttogóra fogta.

- Én vagyok a mumus.

- Jaj, de aranyos - örvendett Zsuzsika.

- És azért kiáltozok segítség után, hogy segíts.

- Mindenben nagyon szívesen segítek neked. Mi a baj?

- Bömböl a barátom. Bömböl bújában.

- Mi a nagy bánata?

- Gyere, majd elmondja maga.

A mumus kézen fogta Zsuzsikát, és átosontak a másik szobába. Már az ajtóból hallani lehetett a bömbölést: Böm-böm-böm.

A barna komód tetején egy zöld emberke ült, zöld volt a haja, zöld a szeme, még a kisujja körme hegye is zöld volt. Ő bömbölt nagy zöld bömböléssel, zöld szeméből zöld könnyek patakja áradt, megzöldítette Murmura néni szép, cifra szőnyegét.

- Jaj, ha ezt Murmura néni meglátja, elvitet a zöld lificcel - sóhajtott Zsuzsika.

- Még hogy a zöld lificcel!? - óbégatott a zöldhajú -, hiszen az én vagyok!

Zsuzsika boldogan összecsapta a tenyerét.

- Üdvözöllek, kedves zöld lific!

- Tényleg kedves vagyok? - kérdezte gyanakodva a zöld lific.

- De még mennyire - mondta Zsuzsika.

- Nem félsz tőlem?

- Már hogy félnék egy ilyen kedves mukitól! Sőt, akármi a bajod, nagyon szívesen segítek, ha tudok.

- Már segítettél - mondta a zöld lific, és kidörgölte a szeméből a könnyeket. - Az nekem aranyat ér, ha nem félsz tőlem. Azért bömböltem, mert velem ijesztgetik a gyerekeket. Pedig én vigasztalni szeretném őket. Hogy azt mondják az emberek a síró gyerekeknek: Na, ne itasd az egereket, mindjárt jön a zöld lific, és megvigasztal.

- Na, még ilyet! A végén még a konkóról meg a bákászról is kiderül...

- Jaj! - hallatszott ekkor egy kétségbeesett hang. - Jaj! - egy másik hang.

- Hát ezek?

- Az egyik jaj a konkó, a másik jaj a bákász.

- Jaj, de félek - szeppent meg Zsuzsika. - Mért jajgatnak?

- Félnék tőled.

- Tőlem? - álmélkodott Zsuzsika.

- Na, ugye, látjátok - mondta a mumus az asztal alá -, tudtam én, hogy Zsuzsikától nem kell félni. Gyertek csak elő.

Az asztal alól előmasírozott a konkó és a bákász. Igaz, a konkónak a szokásosnál egy kicsit nagyobb lába volt - bumm-bummozott minden lépésnél, de azért nagyon helyre legény volt. A bákásról nem is beszélve, mert az meg olyan volt, mint egy pulikölyök. Három láb ide, három láb oda. Bemutakoztak Zsuzsikának. Ő meg táncra perdült örömeiben. Táncra perdült a mumus, a konkó, a bákász és a zöld lific is. Nagy volt az öröm. Mire - dömm - az ajtó. Dömm-dömm - jött Murmura néni.

- Gyorsan bújjunk el!

- Hol van már megint ez a lány - dübörgött Murmura néni -, most már aztán nincs kegyelem, elvitetem a zöld lificcel!

Még hogy a zöld lificcel! Pukkadoztak a visszafojtott nevetéstől. Még szerencse, hogy Murmura néni kiment, kitörhetett belőlük a harsogó hahota. Hihíhi-hahaha! Zsuzsika boldogan magához ölelte új barátait.

- Alig várom már, hogy jöjjön az anyukám - mondta -, hogy megmutassalak neki benneteket.

A soványító palacsinta

Kriszti királykisasszony nem sajnálta volna érte a fele országát. Kincstárából a legszebb smaragdot, karkötőt, gyűrűt, feliratos trikót, akármit! Meg is hirdette a Királyok Lapjában: „Fele országom, kincstáram legszebb smaragdja, karkötő, gyűrű, feliratos trikó, akármi annak az embernek, aki megutáltatja velem a palacsintát.”

Kriszti királykisasszonynak nyomós oka volt rá, hogy megutálja a palacsintát: Ő maga volt a nyomós ok. Mert gömbölyű volt, mint egy búbos kemence, széles, mint egy szalmakazal, és vastag, mint a rácpácegresi Nagyszederfa.

S mindez miért?

Bizony azért, mert módfölkött szerette a palacsintát. Palacsintával kelt, palacsintával feküdt, a palacsinta volt a mindene.

Na, özönlöttek a hirdetésre a különböző doktorok, kuruzslók, kutyapecérek. Egyik injekcióval próbálkozott, a másik ráolvasással, a harmadik kocsikenőcsös palacsintával; majd ettől megundorodik, jajdefinom, mondta Kriszti királykisasszony, és befalt a kocsikenőcsös palacsintából háromszázat, az injekcióra rá se hederített, a ráolvasás szertefoszlott, mint egy nyár végi báránnyelű - csak a palacsinta, a sok palacsinta, meg a palacsinta. - Tessék velem megutáltatni a palacsintát - toporzékolt Kriszti királykisasszony egy ízben meg egy mézes palacsinta között. - Karcsú akarok lenni, mint a nádszál, hamm, egy túrós, lenge, mint a tavaszi szellő, hamm, egy kakaós, hamm-hamm-hamm.

Már-már úgy látszott, hogy senki sem tud kifogni Kriszti királykisasszony ádáz szenvedélyén, amikor az erdő felől megérkezett a legeslegutolsó pályázó is, egy nagydarab, kövér, sántikáló ember (gondolom, azért sántikált, mert fáj az Achilles-ina), és azt mondta:

- Kedves Kriszti királykisasszony, dehogyis kell neked megutálnod a palacsintát, éppen ellenkezőleg, annyit ehetsz belőle, amennyit akarsz, csak az a fontos, hogy az én találmányomból egyél, mert tudja meg mindenki, én, a lángelméjű föl- és kitaláló, föltaláltam a soványító palacsintát.

Így szavalt a nagydarab, kövér, fájós lábú - s amint tőle hallottuk: lángelméjű - föl- és kitaláló. Kriszti királykisasszony lelkesült arccal a nyakába borult:

- Óh, megmentőm - sóhajtott -, ide azt a soványító palacsintát!

- Egy pillanat - mondta a nagydarab ember, kibontakozott Kriszti királykisasszony karjai közül, és a zsebéből valami csigaszerkezet-félét, meg egy jó hosszú zsineget kotort elő. Az egészet fölhajította egy jó magas fa legfelső ágára, s egy kicsit huzigálta a madzagot.

- Na, most jó - mondta. - Ide egy palacsintát!

A palacsintát fölerősítette a csiga zsinórjára, és fölhúzta a fa legtetejére.

- Tessék, Kriszti királykisasszony, edd meg!

- De hogyan? - rémüldözött Kriszti királykisasszony.

- Mássz föl érte! Esküszöm, mire az ezredik soványító palacsintát megeszed, karcsú leszel, mint a nádszál, és lenge, mint a tavaszi szellő.

- Brr-krccs-riccs-reccs-zrr - így szóltak az ágak, amint Kriszti királykisasszony szuszogva, fűjtatva, lihegve szuszogott, fűjtatott, lihegett fölfelé a fán. Ez volt ám a mászás! Mint a záporosó, szakadt Kriszti királykisasszony veritéke. Fogadjunk, fogyott vagy tíz dekát, mire a fa tetejére ért. Szusszant egyet, és hamm, befalta a palacsintát.

- Én innen többé le nem megyek - mondta nekikeseredetten. - Húzzatok föl még egy palacsintát!

- Azt már nem - mondta odalént magabiztosan a kitalálnok. - De ha lejössz, idenézz, mit kapsz! - Mutatta, hogy mit. - Lekváros!

- Húúú - mondta Kriszti királykisasszony, és recsegve, ropogva, szuszogva, fűjtatva megindult lefelé. Zirr-zörr, az ágak, sitty-sutty, a levelek. És lent, hamm, a lekváros!

- Megy ez, kérem - vigyorgott a kitalálnok, és ügyes szerkezetével máris húzta a fa tetejére a következő palacsintát. - Rajta, Kriszti királykisasszony!

De Kriszti királykisasszony, ahelyett hogy mászni kezdett volna, elfeketedett, ellilult, elzöldült, és kitört, mint egy gejzír.

- Te hóhér, te körmönfont csaló - ordította -, még hogy soványító palacsinta! Csak nem képzeled, hogy ágheggyel böködtetem, fakéreggel horzsoltatom, mászással gyötörtetem a drága testem! Poroszlók, elő! Vágjatok huszonötöt a háta végére!

A nagydarab föl- és kitalálnok lángelme nélkül is láthatta, hogy ennek fele sem tréfa, meglendítette hát súlyos testét, és nyilalló Achilles-inakkal rohant arra, amerről jött, az erdő felé. Nyomában a poroszlók suhogtatták a pálcájukat. Futott szegény kitalálnok, ahogy bírt, és közben azt motyogta: - Pedig ágheggyel böködtetés, fakéreggel horzsoltatás, mászással gyötörtetés nélkül nem megy. Esetleg egy kis futás sem árt - tette hozzá, és vágta a fák közt, ahogy a lába bírta.

Így történt, hogy Kriszti királykisasszony máig is gömbölyű, mint a búbos kemence, széles, mint egy szalmakazal, és vastag, mint a rácpácegresi Nagyszederfa.

Bezzeg szegény nagydarab, kövér, fájós lábú föl- és kitalálnok! Éppen tíz kilót fogyott, mire a poroszlók abbahagyták a kergetését. Lihegve és kedvtelve nézte megkarcsúsodott alakját egy patak tükrében, és azt mondta:

- Mégiscsak nagy találmány a soványító palacsinta!

A csomag

Rutoldó fölmászott a Nagyszederfára és átnézett Tupakka kertjébe.

- Nahát, ez vérlázító - morogta. - Még mindig jókedvű.

Valóban, Tupakka, odaát a nagy kontyú fák meg a hetyke vetemények között, eléggé vérlázítóan derűs volt. Vérlázító mosoly virágzott vérlázító bajsza alatt, és kilométeres szakáll is vérlázító-vidáman fodrozódott a szélben. S ha mindez csak ma volna így?! Ki bánná! De hogy háromszázhatvanöt éve egyfolytában?! Kedvtelve tesz-vesz a kertjében, kever-kavar, füttyö-részik, brummog, dalokat döngécsel, ás, kapál, veteményez, szüretel, olt, nyes, forgat, tölt, hurul... és derűs, mint egy szeptemberi délután.

- Na, ebből elegendem volt! - mondta magának Rutoldó. - Hogy valaki, aki eredendően mirgő-morgó, zsörtölődő, házsártos vénség, háromszázhatvanöt évig derűs legyen, az mégiscsak sok! Majd teszlek én a te jókedvedről!

Rutoldó arca villogott, mint egy nyári zivatar, aztán hangosan elnevette magát, macskaügyesen lekúszott a Nagyszederfáról, fölkapott egy icurka-picurka kavicsot, és dolgozni kezdett: az icurka-picurka kavicsot beletekerte egy papírszalvétába, s szalvétástul beletette egy gyufásdobozba, a gyufásdobozt ragasztószalaggal körületekerte, nehogy egykönnyen ki lehessen nyitni, elővett tíz ív hófehér csomagolópapírt, beléjük csomagolta a gyufásdobozt, az egészet jó erősen átkötötte tíz méter cukorspárgával, előkotort egy papírdobozt, behuppantotta a tíz méter cukorspárgával átkötött csomagot, a papírdobozt leragasztotta, beletekerte húsz lepedő nagyságú, ultramarinkék műanyag fóliába, a műanyag fóliára rátekert vagy ötven méter alumíniumdrótot, s az összedrótzott batyut betette egy jókora vékába, a vékát leborította egy lazsnakkal, a lazsnakot zsákvarró tűvel hozzávarrta a véka szájához, s egyúttal boldogan sóhajtott egyet. Nna! Aztán előkeresett egy tintaceruzát, megnyálazta, és nagy ákombákom betűkkel ráírta a lazsnakra: TUPAKKA. És kisebb ákombákom betűkkel: Tartalma: kincs!

És már vitte is a postára.

Másnap viszi ám a postás a csomagot Tupakkának. Rutoldó, usgyi, föl a Nagyszederfára. Dörzsölgette a kezét, jókat vihorászott. Na, majd mindjárt elpárolog a te nagy, háromszázhatvanöt éves derűd!

Tupakka a csomagot letette a kertje közepébe, megnézte jobbról, megnézte balról, aztán hozzáfogott: fogott egy nagy ollót, levágta a vékáról a lazsnakot, kiemelte az ultramarinkék műanyag batyut, letekerte róla az ötven méter alumíniumdrótot, lehámozta a húsz műanyag lapot. Na, most üti meg a guta - gondolta Rutoldó, amikor Tupakka a leragasztott papírdobozhoz ért, de Tupakka, oda se neki, szép nyugodtan levagdosta a ragasztószalagokat a papírdobozról, kiemelte belőle a cukorspárgával átkötött csomagot, türelmesen kibogozta a csomót, és a tíz méter cukorspárgát takaros gombolyagba tekerte, egyenként leszedegette mind a tíz ív hófehér csomagolópapírt, még arra is vigyázott, nehogy beszakadozzanak - na most, reménykedett újra Rutoldó, csak elfutja a pulykaméreg, amikor megtalálja a ragasztószalagokkal körületekert gyufásdobozt, de ezúttal is tévedett. Tupakka a legnagyobb nyugalommal bajmólódott a skatulya kiszabadításával, kinyitotta, kiteregette a papírszalvétát, és máris ott feküdt a tenyerén az icurka-picurka kavics.

Na, durranj már szét a méregtől! - biztatta Rutoldó, és majd szétdurrant a méregtől odafent a Nagyszederfán, mert Tupakka nemhogy szétdurranni nem akart, hanem éppenséggel fűlig ért a szája, olyan boldogan mosolygott, hogy ahhoz képest az elmúlt háromszázhatvanöt év derűje kókadozásnak tűnt.

- Na végre, csak hogy megvagy! - kiáltott Tupakka, és a szívéhez szorította az öklébe zárt kavicsot.

- Mi az ördög van meg? Mit örül ez ennyire egy kavicsnak?! - dühöngött Rutoldó, és majd' leesett mérgében a Nagyszederfáról.

Tupakka fogott egy ásót, gödröt ásott, beleejtette a kavicsot (vagy talán nem is kavics volt?), betemette, a lajt nagyságú öntözőkannájában hozott egykúnyi vizet, rázúdította az elvetett kavicsra, és Rutoldó döbbenten látta, hogy megmozdul a kavics fölött a föld, kidugja a fejét egy zöld hajtás, szemmel láthatóan nő, már Tupakka térdéig ér, már magasabb is, mint Tupakka. Semmi kétség, ez egy fa, odanézz, már magasabb, mint a kert legöregebb fája, már magasabb, mint a Nagyszederfa, odanézz, csak nő szakadatlan, már majdnem az égig ér, karéjos levelein csodák világítanak, mesék szikráznak, nevetés hallik felőle, sírás, folyók csobogása, erdők zúgása, városok villannak fel a leveleken, kastélyok, udvarházak, hegyek, völgyhajlatok. Zúgott a fa diadalmasan.

- A fene egye meg - morgott Rutoldó -, már a kavicsokban sem lehet megbízni.

Sírós Frukk

Sírós Frukk bömbölt. Vernyákolt - ver-ver-ver, nyervákolt - nyer-nyer-nyer, tutujkázott - tuj-tuj-tuj, óbégatott - ób-ób-ób. Zengett tőle az Alsó, a Felső, a Középső, a Fent és a Lent. Na persze, zengett az erdő mélye is.

- Huhú, mi az? - kérdezte a medve. - Égszakadás? Földindulás? Zápor? Zivatar? Jégverés? Légiriadó?

Ezt kérdezte a farkas is. Meg a róka, a szarvas, az őz, a borz, a nyúl, a hermelin, a császármadár, a fácán... minek soroljam, minden rendű erdei, erdőszéli és mezei állat ezt kérdezte. Mindegyik önmagától kérdezte, mert ugye külön-külön lapultak. A medve a barlangjában, a farkas az odújában, a róka a kotorékban, a császármadár a fészken, az őz egy sombokor mélyén.

Összehúzták magukat - ajjajaj. S közben zúgott a nyer-nyer, bűgött a ver-ver, szirénázott a tuj-tuj-tuj, borzongatott az ób-ób.

- Ihaj - mondta aztán a nyúl. Naná, hogy ő mondta, hisz tudhatjuk, a mesebeli állatok közül a nyúl a legokosabb, majdnem hogy lángelme. Ez abból is kiderül, hogy azt mondta:

- Ihaj!

Azért mondta, mert rájött ökelme, hogy nem égiháború és légiriadó zajlik itten, hanem csak egy gyerek sír. Méghozzá lánygyerek. Amiben teljesen igaza volt, hiszen Sírós Frukk törölmetszett lánygyerek volt. Na, elő is merészkedett a vackáról, nyújtogatta a nyakát.

S mivel a többi állat sem esett a feje lágyára, sorjában rájöttek: gyereksírás ez, nem más. Legutolsónak a medve jött rá. Mégis ő volt az első, aki odament Sírós Frukkhoz, és megkérdezte:

- Mi bajod, kislányom?

Na de aztán kérdezhetette. Mert Sírós Frukk most, hogy már közönsége is volt, még jobban rázendített. Bömbölt, ahogy a torkán kifért. Ver-nyer-tuj-óóóób!

A medve megszeppent. Nagy lehet a baj. Tekergette a nyakát, segítséget várt. Jött is nemsokára. Maga a farkas. Olyan nyájas volt, majd elolvadt.

- Mi bajod, kislány?

De válasz helyett ver-ver, felelet helyett nyer-nyer.

Jött az őz is, a szarvas, a borz, a császármadár, a nyúl, a róka, az egér, a rétisas, a kékgalamb, a fácán, a nyest és a nyuszt, a menyét és az ürgebürge. Meg mindenki, aki erdön, mezőn, erdőszélen volt otthonos.

Körülállták Sírós Frukkot, kérdezgették, nyugtatgatták, becézgették. De mindhiába, csak bömbölt dühödten. Az állatok tanakodtak. Mit tehetnének? Végül is úgy döntöttek, hogy kórust alakítanak. Félkaréjba álltak Sírós Frukk elé, s a nyúl vezényletére elzengtek:

- Miért sírsz, kislány?

Dübörgött, mint a földrengés.

Sírós Frukknak kikerekedett a szeme és a torkán akadt a tuj-tuj.

- Jaj, de éhes vagyok! - mondta megszeppenve.

- Miért nem ezzel kezdted, te számár - mormogott a medve.

- Ó, te oktondi, te balgatag, te kis buta - mondogatták a többiek, felderülve, hogy nem nagyobb a baj.

Szétszéledtek gyorsan, és hordták az ennivalót. Bükkmakkot, galagonyát, kökényt, somot, mézet, répát, vadkörtét, málnát, gledicsfityegőt. A kökénybogyóknál el-elfintorodott Sírós Frukk, de aki éhes, kicsire nem ad. Belakmározott, degeszre tömte a hasát.

Körbeállták, nézték boldogan. Sírós Frukk illendően megköszönte a segítséget, felkászálódott, és elindult hazafelé. A róka meg egy lapos pillantást vetett a nyúlra, és azt gondolta: Jaj, de étvágygerjesztően evett ez a Sírós Frukk! A farkas az őzre nézett, és megnyalintotta a szája szélét, a rétisas lépett egyet a fácán felé, a menyét a császármadár felé sündörgött.

Huss! Egy rebbenés, egy dobbanás - és az állatok, ahányan voltak, annyifelé futottak. Mindenki a maga odújába, barlangjába, vackára, fészkére.

A nyúl pihegett egy kicsit a rejtekhelyén. Micsoda ostoba egy kölök - gondolta. Aztán eszébe jutott, ahogy ő a rókával meg a farkassal közös kórusban énekelt. Milyen különös volt mindannyiuknak együtt lenni. Milyen... milyen is?... Lehet, hogy ez a Sírós Frukk nem is olyan ostoba?

Ha a lángeszű nyúl nem tudja, mi aztán még kevésbé.

Széllélelt

Mérgelődött, morgolódott az Északi Szél.

- Te szelek szégyene! - korholta a Déli Szelet. - Te pipogya puhány! Nem is érdemled meg, hogy szélnek nevezzenek! Vacak szellőcske vagy csak, lenge fuvallat! Még hogy kényeztetni a világot, fákat cicomázni, füveket ébresztgetni, erdőt ringatni, ki hallott ilyet!? Vedd tudomásul, hogy egy igazi szél süvölt, örvénylik, zúzmarát hoz, dérral és jéggel ver, fákat csavar ki, özönvizet áraszt, tetőket tép le, kazlakkal labdázik, zúg-búg, vicsorog, megfagyaszt!

- De hiszen - védekezett ijedten a Déli Szél -, nem láttál te még olyat, amikor vörös sivataghomokkal árasztom el Európát? Amikor kiszáritom a folyókat, a földeket, amikor egyetlen forró fuvintással elfonnyasztom a leveleket?

- Lári-fári, tavaszt hozol és meleget - legyintett az Északi Szél. - Tulajdonképpen nekem kellene fűjnom valamennyiőtök helyett - morgolódott.

Ebből látszik, hogy a Keleti meg a Nyugati Szelet sem tartotta valami sokra, de legjobban mégiscsak a Déli Szél volt a bögyében. Ezért aztán - mert ugyanaz a szél mégsem fűjhat négyfelől, sőt kétfelől sem - így szólt:

- Majd én megmutatom neked! Mától fogva én fűjok délről, te meg északról. Majd meglátod, hogy a Déli Szél is lehet igazi férfi. Faggyal, zúzmarával, hóval és jégveréssel!

Mit tehetett a Déli Szél, fogta magát, elhúzódott északra, nagy, hóval borított fenyvesek mélyén didergett, jégmezőkön fagyoskodott, és közben langyos tengeröblök, meg virágzó gyümölcsfák után vágyakozott.

Az Északi Szél meg nagy dérral-dúrral hozzákezdett. Nekirontott a világnak a trópusok tájékáról, fűjt, süvöltött, rikoltozott. De döbbenet láta, hogy boldogan nyújtózkodnak alatta a földek, a fák örömtáncot járnak, riszálják a derekukat a bokrok.

- Dermedjete meg! - rikoltotta.

Na, de rikoltozhatott, ahogy akart. Életet hozott, meleget; áldották még a lába nyomát is. Magába roskadt az Északi Szél, ajaj, gondolta, úgy látszik, délről fűjni nem olyan egyszerű, mint hittem. S ezen annyira elmélázott, hogy csendesebb, simogatóbb, selymesebb lett, mint az elődje.

Az meg - a Déli Szél -, amikor eljött az ideje, dermedten kikászálódott a jéghegyek közül, és szelíden végigsuhant a tájon.

- Ne féljete, én a Déli Szél vagyok - fuvolázta kedvesen.

De ettől a fuvolázástól fagyottan peregtek le a fák levelei, az erdei állatok fázósan egymáshoz bújtak, a fűszálak - megannyi ezüst tű - deresen csillogtak.

- Nem értitek, hogy én vagyok a Déli Szél, hé! - rikoltott mérgesen az Északról jött Déli, de mondhatott, amit akart.

- Beszélj csak, bolond, beszélj - gondolták magukban a mezők, és összehúzódzkodtak.

Megdühödött a szél, fölzengett, recsegett, ropogtatta a világot, vitte a nádfödeleket. Úgy dühöngött, ahogy elődje soha. Reszketett a világ.

Szégyellte magát a Déli Szél, hogy északról fújván milyen vadember lett. Az Északi még jobban szégyenkezett, hogy délire válván, micsoda pipogya puhány lett. Nem is mernek azóta egymás színe elé kerülni. S azóta úgy van - bár ezt senki sem akarja elhinni nekem -, hogy a Déli Szél fúj északról, az Északi meg délről.

Zsiga füstő fest

Zsiga füstő az Isaszeg felé eső faluvégén lakott, amivel persze nem mondtam sokat, hiszen amióta a föld gömbölyű, minden falu minden vége Isaszeg felé esik. De Zsiga füstő akkor is a falu Isaszeg felé eső végén lakott, amikor még a föld nem volt gömbölyű. Na ugye, így már egészen más! Ebből egyfelől napfénynél világosabban következik, hogy amit elmesélek, az réges-réges-régen történt, másfelől az is látszik belőle, hogy aki nem akarja, annak nem kötelező elhinni színes-színig igaz történetemet. De aki elhiszi, az tudja jól, hogy ekkoriban az egész világ fehér volt. A hófehér égbolt alatt, a hófehér földön, a hófehér tengerek partjain hófehér erdők lombosodtak, hófehér folyók kanyarogtak a hófehér hegyek között, hófehér tehének ittak a hófehér habokból, a hófehér réteken hófehér fűszálak lengedeztek, s a hófehér fűszálon hófehér katicabogár sétált, akinek fogalma sem volt róla, hogy neki hét pöttye van, hiszen hófehér háton hófehér pötty, az annyi, mint a semmi.

Jó dolga volt Zsiga füstőnek. Naphosszat hevert hófehér hátán, hófehér kertjének hófehér fái és hófehér bokrai között. Ha meg nagy ritkán festeni támadt kedve, elővette hófehér palettáját, kinyomta rá a hófehér festéket, és hófehér ecsetjével hófehér tájakat, hófehér csendéleteket és hófehér aktokat pingált a hófehér vászonra. Ha elkészült, nagy büszkén mutatta:

- Na, milyen?

Milyen lett volna?! Hófehér!

Ilyen hófehéren forgott a világ kereke egészen addig a nevezetes napig, amikor Bazsarózsa Mária sírva fakadt.

Hogy mi közünk nekünk Bazsarózsa Máriához? Sok, nagyon sok, mivel ő Zsiga füstő felesége. Bazsarózsa Mária igazán szemrevaló fehérszemély volt, nála fehérebb személyt elképzelni is nehéz lenne. A haja fehér, mint a vadgesztenye, a szeme fehér, mint a smaragd, ajka fehér, mint a rubin, a bőre fehér, mint a hajnali nap fehér ragyogása. Ott ült hát Bazsarózsa Mária fehér szobája fehér székén, s fehér szeméből nagy, fehér könnycseppek potyorásztak, panaszosan végigfolytak fehér arcán, s rácsöppentek fehér pruszlikjára.

- Mi bajod, édes, egyetlen lelkem, bogaram? - kérdezte Zsiga füstő, aki, mint látjuk, a szép szavakért sem ment a szomszédba, de a szép szavak azokban a világ eleji időkben is annyit értek, amennyit most.

- Azért sírok - hüppögte Bazsarózsa Mária -, mert olyan egyforma minden ruhám.

Ajaj, érezte ám Zsiga füstő, hogy nagy baj van. Itten ruháról van szó, abban pedig a nők nem ismernek tréfát. Összeszedte hát minden ékesszóló-tudományát, és rázúdította Bazsarózsa Máriára.

- Már hogy volna egyforma, amikor van hosszú, rövid, kivágott, bevágott, slingelt, buggyantott, suttyantott, pliszírozott, passzírozott, áthúzott, horgolt, kötött, kézzel szőtt, nyújtott, koptatott, bolyhozott, selymes, recés, szűk, zsák, mák, rák...

- De nem és nem - toppantott egyet fehér cipős, fehér harisnyás fehér lábacskájával Bazsarózsa Mária. - Nem úgy gondolom!

- Hát hogy gondolod, kedveském?

- Nem tudom - sírta Bazsarózsa Mária -, de másmilyen ruhákat akarok.

Látod, ilyenek a nők. Nem tudják pontosan, de a szívük legmélyén érzik. Mert honnan is tudott volna Bazsarózsa Mária a színekről, hiszen akkoriban az embereknek még az álmai is fehérek voltak. De lám, mégis megérezte. Talán egyszer, amikor eltöltötte a Zsiga főstő iránt érzett szeretet, akkor derengett föl neki, mint valami égből szivárgó zene, egy csöppnyi világoskék. Vagy éppen ellenkezőleg, amikor haragra gyúlt iránta, megvillant előtte egy szikrányi piros. De akárhogy is érezte meg, hajthatatlan volt. Csak sírt és toporzékolt - pedig állíthatom, hogy különben nem szokása. Így aztán mit volt mit tenni, Zsiga főstő kénytelen-kelletlen beadta a derekát.

- Na, várj csak - mondta, és odament a műterme sarkában álldogáló nagy, fehér ládához (tulipántos láda volt különben, csak hát ugye, fehér alapon fehér tulipánok?), fölnyitotta a födelét, mélyen belehajolt és matatott, kutatott odabent, zirgett, zörgött, mint egy kisegér. Aztán nagy sóhajjal kiemelkedett belőle, s a kezében egy tubust tartott. Letekerte a kupakját - és láss csodát! -, mint az új világ, maga a győzedelmes világ, a piros festék vakítva áradt a hófehérségbe, és Bazsarózsa Mária felsikkantott a gyönyörűségtől.

Zsiga főstő pirosra festette a felesége szoknyáját.

Bazsarózsa Mária nagy boldogságában kiszaladt az udvarra, végigszáguldotta a kertet, az utcát, hühű, a fehér világban egy tűzgolyó, egy vulkánkitörés, egy csillagrobbanás, piros, piros, piros.

A szemük elé kapták a kezüket mindenek. De csak azért, hogy gyorsan lekapják újra, és tárgult pupillákkal igyák a mámoros, lobogó piros csodát.

És zúgás támadt. Én is színes akarok lenni, én is, én is. Egyre többen, egyre erősebben. És a nagy zúgásban Zsiga főstő agyából kikunkorodott egy nagy, piros gondolat. Kapta piros ecsetjét, és pirosra festette a házat, a kertet, a ribizlibokrokat, a tyúkokat, a malacot, piros mosoly jelent meg Zsiga főstő piros bajsza alatt, s már látta magát, ahogy piros ég alatt, piros dombok között, a piros Rákos-patak piros partján, piros hátán heverészik, piros kertje piros fái és piros bokrai között. És ha nagy ritkán fősteni támad kedve, hát előveszi vérpiros palettáját, kinyomja rá a vérpiros festéket, és vérpiros ecsetjével vérpiros tájakat, vérpiros csendéleteket és vérpiros aktokat pingál a vérpiros vászonra.

Zsiga főstő máris az égre fogta ecsetjét. Na, de mit lát? Az ég elhúzódik. Elhúzódhatnak a vizek. Elhúzódhatnak az őzek, a nyulak, vadgalambok, kökények, szilvák, kankalinok, harangvirágok. Azt mondják, nem akarnak pirosak lenni.

Piroslik Zsiga főstő haragja a nagy pirosságban.

- Hogyhogy nem akartok?! Hát milyenek akartok?!

- Te vagy a főstő, neked kell tudni - mondják a vizek, az őzek, a nyulak, a vadgalambok, kökények, szilvák, kankalinok, harangvirágok. És azt mondja az ég is.

- Ej - morran egyet Zsiga főstő, és bemegy a műtermébe, fölemeli piros ládájának piros födelét (tulipántos láda különben, na, de piros alapon piros tulipánok?), mélyen belehajol és kutat, matat odabent, zireg-zörög, mint egy kisegér, aztán nagy sóhajjal kiemelkedik, a keze tubusokkal tele; na, látod, és már fest is.

Nyüszög, sikogat, kacarászik, dalol gyönyörűségében a világ. Fölragyognak rajta tűzsárgák, olívdzöldek, mélykékek, pirosok. Zsiga főstő izzad, dolgozik. Feldübörögnek a szivárványszínű vízesések, mint a csillagszóró, a kitörő tűzhányó, sárgászörösen izzik a láva, sötétzölden zúgnak a fenyvesek, aranyásárgák a búzatáblák, és nincs megállás, mert jön az ősz; ami eddig zöld volt, azt most sárgára, pirosra kell festeni, aztán jön a tél a sok fehérrel, aztán a tavasz

türkizei, rózsaszínei, élénksárgái, áttetsző zöldjei, mosolygós barnái. Dolgozik Zsiga főstő keményen, lám, az emberekre is van gondja, micsoda szépre festi a lányokat, s ahol meg haragot, viszályt lát, oda nagy fekete pacákat pöttyint, hogy épp a szívére ment annak az ordító embernek, a savas eső áztatta erdőket is befeketíti Zsiga főstő, de látszik rajta, jobb szeret esküvőt festeni, virágokat varázsol az ifjú pár lába elé, színes szalagokat lobogtat a menyasszony hajában, szikráztatja a napot, biztos lehetsz benne, hogy estére szép, mélyvörös naplemente lesz - így örvend Zsiga főstő, ha megértést és szeretetet lát.

S ha nagy ritkán akad egy szusszanásnyi ideje, hanyatt fekszik ezerszínű kertje zöld fái és bokrai között, elgyönyörködik gesztenyebarna, bazsarózsaarcú, türkizszemű feleségében, aki zölddel slingelt, sárgával buggyantott, pirossal suttyantott, arannyal pliszírozott, püspöklilával passzírozott, égbékkal áthúzott, robbanóvörös és aléltsárga és kukorékolókék ruhákban sétál-gat a csodálatosan tarkabarka világban. És maga sem tudja, miért, olyan boldog Zsiga főstő, amilyen még sose volt. És ha azt kérdeznéd, mi ebből a tanulság, hát csak annyi, láthatod, a világ ügyes-bajos dolgait mindig a nők igazítják el.

Szervusz, Mufurc

- Szervusz, Mufurc! - mondta Tupakka. - Ide nézz, mit hoztam neked.

Mufurc mordan odanézett.

- Mit? Ezt a vacakot?

- Ez neked vacak?! - méltatlankodott Tupakka. - Még azt is tudja mondani, hogy „szervusz, Mufurc”.

- Mutasd! - kapott utána Mufurc, megragadta a baba lábát, és kirántotta Tupakka kezéből. Mintha valaki azt mondta volna, hogy „jaj”, de ebben nem lehetünk bizonyosak a koppanás miatt. Mert a baba feje nagyot koppant az asztalon. S a koppanástól nem lehetett hallani a „jaj”-t. Ha ugyan mondta valaki. Mert az eseményeket tekintetbe véve csakis a babának lett volna oka jajt mondani. De az a legritkább eset, hogy egy műanyag baba beszélni tudjon. Ha tud is valamit mondani, példának okáért azt, hogy „szervusz, Mufurc”, csakis azért tudhatja, mert egy kis magnetofon van beépítve a hasába.

- Meg is nézem - mondta Mufurc, amikor Tupakka kilépett a szobából, és gyorsan lecsavarta a baba fejét. A nyaka helyén belekukkantott a hasába, nem látott benne semmit. Kirántotta hát a kezét is meg a lábát is, minden lukon bekukucskált. Semmi.

- Még hogy ez beszél?! - sziszegett megvetően Mufurc, és az asztal szélére söpörte a százalmas babaronsot. Kipp-kopp, kopogtak a leszakított végtagok, gur-gur, gördült a fej a falapon. S mikor mind e zajok elhaltak, a hirtelen beállott csendben valaki megszólalt, azt mondta:

- Mrfc.

Mufurc a babaronsra kapta a tekintetét.

- Te szóltál?

- Mrfc - hallotta Mufurc.

Akkor ez mégiscsak tudhatott beszélni - gondolta Mufurc. - Összerakom.

Maga elé söpörte a babaalkatrészeket, és nekiállt.

Húzta, vonta. Feszegette. Csavarta. Kitekerte, betekerte. Pattintotta, kattintotta. Tolta. Emelte. Húzta, nyúzta.

Na, most megvan!

- Beszélhetsz - mondta Mufurc.

- Szusz fruc - mondta a baba.

Mufurnak elnyílt a szája a csodálkozástól.

- Mi? - De aztán hamar észbe kapott.

- Aha, hiszen rosszul raktalak össze!

Az már igaz. Hiszen a baba feje hátrafelé nézett, a bal keze a jobb lába helyén volt, előre mutatott a keze kisujja, a lába nagyujja meg hátrafelé.

Újra nekilátott. Húzta-vonta, feszegette-csavarta.

- Na, most talán jó. Beszélj!

- Cufu szuver - mondta a baba.

Akkor még mindig nem jó. Tényleg! Az egyik lábfeje még mindig hátrafelé néz. Na, gyerünk. Pattintott, kattintott.

- Most beszélj!

- Szurvesz mufruc - mondta a baba.

Még mindig nem az igazi, de most már csak az egyik keze állt rosszul. Nekilátott Mufurc, kitekert, betekert.

- Na, most jó! Most mondd, hogy szervusz, Mufurc!

A baba fölállt, csípőre tette a kezét.

- Te kétbalkezes, eszetlen félnótás, te babaszomorító, te balga, te szívtelen, hitetlen dinnye, te ocsú!

- Nana - mondta mérgesen Mufurc -, neked csak azt van jogod mondani, hogy szervusz, Mufurc!

- Mondom is - kiáltotta a baba, s ezzel leugrott az asztalról, átfutott a szobán, megállt a résnyire nyitott ajtóban, megfordult. - Szervusz, Mufurc! - Ennyit mondott, és elszaladt. A lába sem érte a földet. Mire Mufurc az ajtóba ért, már híre-hamva sem volt a babának. Eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Épp akkor ért oda Tupakka.

- Na, mondta a baba, hogy „szervusz, Mufurc”? - kérdezte.

- Mondta - morogta durcásan Mufurc, és magára csapta az ajtót.

Szomorkodott, elhihetitek. S ráadásul fogalma sem volt róla, mit jelenthet az a szó, hogy ocsú.

.oOo.